

Zöld Jövőt Európának

Kiegészítette és jóváhagyta az
Európai Zöld Párt kongresszusa
2006. október 14., Genf

Tartalomjegyzék

<i>Európai perspektívánk</i>	2
1. <i>AZ EU HELYZETE</i>	2
2. <i>A zöldek politikai Vízója Európa Jövőjéről</i>	4
☐ Béketerv	4
☐ Fenntartható jövő.....	4
☐ Európai Szociális Modellünk megerősítése	5
☐ Fogyasztói Jogok és Egészségvédelem	5
☐ A zöldek gazdasági jövőképe Európa számára.....	5
☐ Globális szereplő az igazságosabb globalizációért	5
☐ Demokrácia, sokféleség, bevándorlás és jogrend	6
3. <i>Demokratikus felépítéssel a teljesítőképes EU-ért</i>	6
☐ Európai Parlament	6
☐ A nemzeti parlamentek	7
☐ Szubszidiaritás.....	7
☐ Politikai Pártok	7
☐ Európai Bíróság	7
☐ Közvetlen állampolgári részvétel.....	8
4. <i>Az EU jövőbeli bővítése</i>	8
5. <i>(HOGY) KÖTHETÜNK ÚJ EURÓPAI ALKOTMÁNSZERZŐDÉST?</i>	8
6. <i>ZÖLDEBBÉ TENNI EURÓPÁT</i>	10
☐ Európai béketerv	10
☐ A fenntartható jövő megteremtése	11
☐ Az Európai Szociális Modell erősítése	13
☐ Fogyasztói jogok és egészségvédelem.....	14
☐ A zöldek gazdasági jövőképe Európa számára:.....	15
☐ Globális szereplő az igazságosabb globalizációért	17
☐ Demokrácia, sokféleség és jogrend	18
☐ Migráció	19
☐ Igazságosság.....	19
KONKLÚZIÓ	20

Európai perspektívánk

A zöldek számára Európa mindig is többet jelentett - mind földrajzilag, mind politikailag – mint csupán az Európai Unió. A Zöld Pártok Európai Koordinációjának 1983-as kezdete óta folyamatosan voltak zöld tagpártjaink az Unión belül és azon kívül is: Jelenleg az Európai Zöld Párt 31 ország 35 pártját öleli fel. A környezeti és társadalmi problémák nem az EU tagországok határainál kezdődnek vagy érnek véget. Különösen igaz ez a globalizáció korában. Számunkra, zöldek számára nem elfogadható, hogy falakat építsünk magunk köré és eltakarjuk a szemünket, csak hogy ne vegyünk észre, mi történik a határainkon túl. Mi, zöldek az Európai Unió fogalmán a „béke tervét” értjük, és elismerjük, hogy az EU bővítése az egyik alapvető eszköz e cél eléréséhez.

Európa szerte, az EU-n belül és kívül egyaránt mély aggodalmakat kelt a zöldekben a szociális igazságosság visszaszorulása, ezen belül a munkalehetőségek és a jövőbeli perspektíva hiánya, ami különösen a fiatalokat sújtja; az emberi és állampolgári jogok korlátozása terrorveszély idején; a szervezett bűnözés növekvő befolyása; a nukleáris játszma; az ökológiai helyzet romlása és természetesen az EU intézményi fejlődésének megrekedése.

A zöldek számára az Európai Uniónak mindig is a következő fő céljai voltak és lesznek: a háborúk és konfliktusok évszázadai után békét és hosszú távú együttműködést kell teremtenünk a kontinens népei között, a századokig tartó gyarmatosítás befejeződésével pedig végre kedvező irányban kell befolyásolnunk a globális politikát. Azonban különösen e második szempont nem valósult meg azon a módon, ahogyan azt a zöldek az eredmények tükrében látni szeretnék. Emiatt összpontosít a jelen tanulmány az aggodalmakra és sürgős kérdésekre, amelyek a zöldek szerint uniós szinten felmerülnek, hiszen az Európai Unió állapota és politikája meghatározó befolyással bír nemcsak az Európai Unión belüli eseményekre, hanem Európa többi részének és más kontinenseknek a fejlődésére is.

1. AZ EU HELYZETE

Az Európai Unió történelmi sikertörténet. Soha az európai történelemben ennyi nemzet ennyi időn keresztül nem élvezte a békét. Sok tekintetben az EU pozitív szerepet játszott Európa politikai, gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi evolúciójában. Az EU hozzájárult Európa újraegyesítéséhez. Pozitív szerepet játszott a nemzetközi konfliktusok békés megoldásainak előmozdításában. Erős környezetpolitikai keret felépítésével az EU nemzetközi előfutárává vált az ökológiailag fenntartható társadalommá való átalakulásnak, habár még nagyon sok munka van hátra e tekintetben. Az EU bővítése az európai régió demokratikus stabilizációjához vezetett. Az emberi- és kisebbségi jogok érvényesülésének előmozdításával, diszkriminációellenes és a nők egyenjogúsítását célzó politikájával az EU progresszív utat választott. Az EU tagság a gazdasági egyenlőtlenségek csökkenéséhez vezetett a különböző európai országok között, bár mindez anélkül történt, hogy végleges megoldást találtak volna az egyenlőtlenségek kérdésére az EU határain belül.

Mindamellettt jelenleg az EU – az európai emberek és államok nagy terve – politikai válságban van. Ez vált nyilvánvalóvá a hollandiai és franciaországi népszavazások eredményeinek a kapcsán. Jelenleg az EU-ról szóló vitában két uralkodó álláspont van, amelyek nem szükségszerűen ellentétesek egymással: az egyik oldalon erős szkepticizmus mutatkozik az EU-t illetően, a demokratikus átláthatóság hiánya és a bürokrácia miatt, továbbá az EU-n belül domináns neo-liberális gazdaságpolitika kapcsán. Ehhez hozzájárul az a sok ember által osztott félelem, hogy elveszítik az ellenőrzésüket a saját életük felett. A másik oldalon az emberek azt remélik, hogy az EU gondoskodni fog arról, hogy az „Európai szociális modell” megfeleljen a magas szociális, környezeti, fogyasztói és egyéb elvárásoknak, és védje meg őket a gazdasági globalizáció negatív hatásaival szemben. Az első szempontból az EU túl messzire ment el, a másodikat illetően pedig nem tett eleget. Azzal kapcsolatban azonban teljes az egyetértés, hogy az EU nem teljesít úgy és nem nyújt annyit, mint ahogyan és amennyit kellene.

Az alkotmányozás megtorpanása, továbbá az, hogy az uniós költségvetés tervezetében a tagállamok 2007-2013-as befizetései csökkennek, megmutatta a krízis mélységét. Az EU olyan strukturális problémákkal és hibákkal szembesült, amelyekre feltétlenül megoldást kell találni. Az EU-nak olyan politikai környezetben kell újradefiniálnia saját szerepét, amelyben növekszik a konzervatívok támogatottsága, sőt, bizonyos tagországokban még a nacionalista ideológiáké is.

Az EU jelenleg súlyos árat fizet azokért az évekért, amikor tagországainak politikai irányítói híján voltak a politikai bátorságnak és az éleslátásnak. Emiatt problematikusnak mondható a döntéshozatali folyamat mikéntje, továbbá a hatalom eloszlásának módja a döntéshozatal különböző szintjein a 25 tagállam között. A nemzeti kormányok még mindig meggátolhatnak fontos döntéseket, amelyek előremutató lépést jelentenének az integrációs folyamat útján, s amelyek előnyösek lennének a környezet, a társadalom és az állampolgárok számára. A bővítéssel nem megfelelő mértékben járt együtt a civil társadalom, illetve a demokratikus folyamatok és intézmények erősítése. Az Amszterdami és a Nizzai Szerződés fontos lehetőségeket mulasztott el az EU működésének fejlesztése terén.

Az EU-nak demokratikus deficittel kell szembenéznie a különböző szinteken. Sok országban használják fel a politikusok az EU-t saját döntéseik és politikájuk bűnbakjaként. Az európai döntéshozatal fontos aspektusai illetve területei bújnak ki a nemzeti vagy európai szintű demokratikus ellenőrzés alól, és a tagországok kormányainak vagy államapparátusának kezében maradnak. A különböző szintek hatásköreinek szétválasztása hozzájárul ahhoz, hogy az EU túl sokat igyekszik tenni néhány területen, más területeken pedig alulteljesít. A népszavazások eredményei megmutatták, hogy az EU népességének nagy része nem ismeri ki magát az EU nevében folytatott politizálásban. Sok európai állampolgár szemében az EU – számos nemzeti kormányhoz hasonlóan – a versengés útját választotta az együttműködés helyett, ami az európai integrációs folyamat sok pozitív elemétől való elidegenedéshez vezetett. Túl sok európai állampolgár érez úgy, hogy nem tudja befolyásolni az EU-n belüli történéseket, miközben az erős gazdasági lobbiknak közvetlen hozzáférésük van a döntéshozatali folyamatokhoz. Struktúrájában és működésében az EU a versengő, piac által irányított fejlődési modellt támogatta és ebbe fektetett be, a szolidaritás Európai Modelljének előmozdításán túl. Tarthatatlan az ellentmondás egyrészt a pénzügyi szabályozás „kemény törvényei”, másrészt a szociálpolitika terén alkalmazott koordinációs módszer „puha törvényei” között. Ha az Európa Terv meggyőző szeretne lenni a polgárai felé, ezt az ellentmondást fel kell oldani.

Aggodalomra adnak okot azok az érvek, amelyeket egyre több politikus használ fel a bővítési vitában. Nem lehet egyidejűleg támogatni a széles körű bővítést, és nem támogatni az ehhez szükséges mennyiségű pénz felhasználását. Veszélyes stratégia úgy gondolkodni, hogy a szolidaritást el lehet halasztani vagy el lehet kerülni. Egy ilyen hozzáállás rövid távú, (nemzeti) politikai előnyökhöz vezethet ugyan, de lehet, hogy hosszabb távon igen magas politikai árat kell fizetni érte, pl. biztonsági kérdések felmerülésekor. Ugyanakkor fontos lenne, hogy az EU vessen egy pillantást az érvényben lévő szakpolitikák győzteseire és veszteseire is (pl. a Közös Agrárpolitika).

Az Európa Terv válsága összefügg a globalizáció alapvető problémáival. A globalizációs folyamat kibontakozása mélyen gyökerező félelemhez vezet az emberek körében. Az állampolgárok szociális biztonságérzete az intézményeikbe vetett bizalommal együtt párolog el. A lényegét tekintve gazdasági jellegű globalizációs folyamat erőteljesebb politikai válaszokat igényel. Úgy tűnik, az európai politikusok nem képesek arra, hogy meggyőzzék az állampolgáraikat az EU által ebben a tekintetben hozzáadott értékekről. Sokak szemében az EU a negatív globalizációs folyamat motorjának tűnik, ahelyett, hogy megoldást nyújtana azokra a problémákra, amelyeket az állampolgárok tapasztalnak. Ez többek között azon viták kapcsán vált nyilvánvalóvá, amelyek a neoliberális Bolkenstein-irányelvet, a kikötői szolgáltatásokat szabályozó irányelvet, vagy a munkaerő-irányelvet övezték, illetve abban az esetben, amikor a Bizottság nyomást gyakorolt a genetikailag módosított élelmiszereknek az uniós piacra való beengedése érdekében.

De még nyilvánvalóbb, hogy fenntarthatatlan életstílusunk következményeit nem lehet továbbra is semmibe venni, vagy exportálni a világ másik felébe, illetve a jövő generációi számára. Mostanáig a gazdag (nyugat)-európai országok sikeresen tartották a globalizáció negatív következményeit az ajtajukon kívül. Ez a lehetőség többé nem áll fenn. Csak az ökológiai méltányosság iránti

elköteleződés nyithatja meg az ajtót a biztonságosabb és élhetőbb jövő felé. Egy ilyen döntés meghozatala egyszerre magában foglalja, hogy az európai országok drasztikusan csökkentsék le környezetterhelésüket, mintegy előfeltételül a világ más részei fenntartható fejlődésének.

2. A zöldek politikai Víziónja Európa Jövőjéről

Az a gazdaságilag és politikailag megfelelően integrált Európa, amelyre szükségünk van, nélkülözhetetlen szereplő a kulcsfontosságú politikai területeken és egyszerre magában foglalja a kulcsfontosságú zöld célok elérésében. Azt akarjuk, hogy ezek a területek egyértelműen meg legyenek határozva. Továbbá biztosítani akarjuk, hogy a döntéshozatali struktúrák hatékonyak, átláthatóak és demokratikusak legyenek, annak érdekében, hogy elérjük ezeket a célokat. Bizonyos területeken a döntéshozatalnak nemzeti, másutt regionális vagy helyi szinteken kell végbemennie.

Számunkra, zöldek számára az EU a béke terve, s egyszerre magában foglalja a békéért és emberi jogokért vívott nemzetközi küzdelem harcosát. Az EU-nak ki kell állnia a fenntartható jövő mellett. Az EU-nak meg kell védenie európai szociális modellünket. Az EU-nak erősítenie kell a fogyasztói jogokat és az egészségvédelmet. Az EU gazdasági törekvéseit annak a zöld gazdasági vízióknak kellene inspirálnia, amely a piacgazdaság ökológiai és gazdasági alapelveken keresztül történő újradefiniálásán nyugszik. Az EU-nak újra meg kell határoznia gazdasági céljait, úgy, hogy a környezet védelme és a közérdek elsőbbséget élvezzenek a magánérdekek előtt. Az EU-nak globális szereplővé kell válnia az igazságos globalizáció érdekében, és ki kell állnia a demokrácia, a sokféleség, mindennemű egyenlőség és a jogrend mellett.

□ Béketerv

A béke az EU-n belül „megszokottá” vált, ami az EU történelmi sikere. A jelenlegi bővítés és Európa újraegyesítése megszilárdítja az EU békét biztosító szerepét. Az EU-nak kötelessége, hogy új szomszédos politikát dolgozzon ki, s ezáltal a közös biztonság erős bázisát építse ki azokkal a szomszédos államokkal, amelyek nem csatlakoznak az EU-hoz. Elengedhetetlen, hogy a szolidaritás erősebb és hatékonyabb demokratikus intézményekben jelenjen meg, ha békét, igazságosságot és biztonságot akarunk biztosítani a jelen és a jövő generációi számára. A nemzetközi közösség továbbá azt is elvárja Európától, hogy világszerte védelmezze a békét és az emberi jogokat. Nem biztonságos az a világ, amelynek csak egy pólusa van, egyetlen „csendőr” nagyhatalommal, mint ahogy nem biztonságos egy multipoláris konfliktusoktól terhelt világ sem. Az európai országoknak egyesülniük kell, hogy multilaterális alapon is sikert érhessenek el, előtérbe helyezve a megelőzést, leszerelést és a nem katonai konfliktuskezelést.

□ Fenntartható jövő

Noha távol állunk a tökéletestől, a viszonylag magas környezeti elvárások deklarálása egyike az EU sikertörténeteinek. Legyen az EU az a hely, ahol megszületik a fenntartható és igazságos jövő. Az EU-n múlik, hogy szisztematikusan zöld döntéseket hoz-e a környezetgazdálkodás, az energetika, a közlekedés, a mezőgazdaság, a fogyasztás és a tudomány területein. A környezeti politika egyben gazdasági innovációs politika is, amely munkahelyeket teremt és vállalkozási lehetőségeket hoz létre. Az ökológiailag fenntartható fejlődésbe történő befektetés egyben befektetés az igazságosságba és a biztonságba is. Emiatt nagyszabású politikai célokra és eszközökre van szükségünk, hogy korlátozzuk a klímaváltozást, hogy fenntartható közlekedési struktúrát hozunk létre, hogy óvjuk és megőrizzük a biológiai sokféleséget, hogy fenntartható mezőgazdaságot alakítsunk ki, figyelembe véve a globális zöld perspektívát, és hogy olyan kutatási politikát támogassunk, amelynek célja éppen a fenntartható fejlődés.

□ ***Európai Szociális Modellünk megerősítése***

Az európaiak nagy többsége támogatja azt az európai szociális hagyományt, melynek legfőbb értékei a szociális igazságosság, a közszolgáltatások biztosítása, a női egyenjogúság, a munkavállalói és fogyasztói jogok tiszteletben tartása, továbbá a környezetvédelem és az egészségvédelem. Ennek a tradíciónak az életben tartása kizárólag nemzeti szinten nem érhető el egy egyre inkább versengő világban. Hogy megvédjük ezt a tradíciót és közös európai szociális modellé fejlesszük, tanulnunk kell a különböző nemzeti tapasztalatokból. Az EU-nak az európai szociális modell értékeivel kell ellensúlyoznia az innováció, hatékonyság és versenyképesség iránti fokozott szükségleteket. Mi ugyanúgy nem akarjuk elszigetelni Európát a világ többi részétől, mint ahogy folytatni és exportálni sem akarunk egy olyan életstílust, mely annyira nagy nyomással nehezedik a bolygónkra. A környezeti kihívásokkal való megbirkózás a társadalmi igazságosság kérdésévé vált társadalmainkon belül és világszerte egyaránt.

□ ***Fogyasztói Jogok és Egészségvédelem***

Mindegy, hogy madárinfluenza vagy dioxin, válságok idején a fogyasztók az EU-tól várják, hogy fellépjen jogaik és túlélésük érdekében. Hasonlóképpen fontos a piacon a vásárlói jogok biztosítása, így annak figyelembevételére is, hogy a vásárlók genetikailag nem módosított, egészséges élelmiszerekhez akarnak jutni. Az EU nélkülözhetetlen a fogyasztóvédelemhez és egészségvédelemhez – olyan szerep ez, melyet a tagállamok önmagukban többé nem tudnak hatékonyan ellátni. A megelőzés elvének elfogadottá kell válnia a teljes tápláléklánc vonatkozásában, és egyértelmű szabályozni kell a kormányzati szervek kötelezettségeit is. Az igazán európai politika ezekben a fent említett kérdésekben erélyes végrehajtó hatalmat igényel, amely – amennyiben ez szükséges – szembeszáll a multinacionális cégek és a kormányok nyomásával, és amely együttműködik a fejlődő országokkal, hogy megváltoztassák a vonatkozó szabályokat a nemzetközi testületekben.

□ ***A zöldek gazdasági jövőképe Európa számára***

A versenyképességet alá kell rendelni a közérdeknek, különös tekintettel a környezetvédelemre és a társadalmi kohézióra. A zöldek számára a közérdek érvényre jutásában való előrelépés – különösen a környezetvédelem és a társadalmi kohézió tekintetében – előbbre való, mint a verseny és versenyképesség.

Gazdaságpolitikánk központi zöld gondolata az a törekvés, hogy lecsökkentsük a fosszilis üzemanyagoktól való függőséget – főleg az olajfüggőséget –, és atomenergia mentes energiarendszert garantáljunk. Azt az innovációs irányt követjük, amely kombinálja az energiahatékonyságot, az energiatakarékosságot és a megújítható energiaforrások fejlesztését. A zöldek számára abszolút prioritás a civil és a katonai nukleáris technológia fokozatos felszámolása. Meg kell változtatnunk az életstílusunkat és a fogyasztási szokásainkat annak érdekében, hogy megoldjuk az energiaellátás problémáját. Az EU-nak aktívabb szerepet kell játszania ezen a politikai területen. Az egységes piacból és az euróból, a tagállamok többsége számára közös pénznemből következően az európai gazdaságpolitikai együttműködés elengedhetetlenné válik, amely nélkül sem az ökológiai fenntarthatóság, sem a társadalmi összetartás nem megvalósítható. A károkat okozó adóverseny megállítása része ennek a feladatnak.

□ ***Globális szereplő az igazságosabb globalizációért***

Arra van szükség, hogy az EU erős globális szereplőként szálljon síkra a szolidaritáson alapuló és ökológiailag fenntartható globalizációért. A zöldek a méltányos kereskedelem mellett állnak ki. Támogatjuk a Tobin-adó európai szintű bevezetését. Azt szeretnénk, hogy az EU a civil társadalmat is bevonva működjön együtt a fejlődő országokkal és az újonnan megjelenő globális hatalmakkal a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében. A tőkeáramlás globalizációja ugyancsak igényli a

demokratikus politika globalizációját. Mindez azt követeli meg, hogy megerősödjön az ENSZ és a nemzetközi jogbiztonság, továbbá, hogy a nemzetközi viszonyokban is érvényre jusson az igazságosság.

□ **Demokrácia, sokféleség, bevándorlás és jogrend**

Nem kérdéses, hogy az EU-nak tökéletesítenie kell működésének demokratizmusát. Mindemellett az EU fontos szerepet játszott és játszik továbbra is a demokratikus eljárások és intézmények védelmében, és mindezek érvényre juttatásában a tagországokon belül, ahogy a nők jogainak biztosításában is. Ez a pozitív hatás igaz a régi és az új tagállamokra egyaránt. Az Európai Bíróság, az Alapvető Jogok Chartája, az Európai Ombudsman, és a panasztételi eljárás fontos eszközök az állampolgárok számára jogaik védelmében. A történelmi, kulturális, etnikai és nyelvi kisebbségeknek joguk van ahhoz, hogy elismerjék őket az EU tagországaiban. Az EU-nak ugyancsak koordinálnia kell tagországait az emberi jogokért való küzdelemben, különösen a rasszizmus, homofóbia, xenofóbia, életkoron alapú diszkrimináció, iszlámellenesség és antiszemitizmus elleni fellépés során, továbbá a menekültek számára biztosítandó humanitárius sztemderdek, a bevándorlók integrációjának elősegítése és a nemzetközi terrorizmus és szervezett bűnözés elleni harcra vonatkozó szabályozás területén. Különös figyelmet kell szentelni a romák ügyének, minthogy ők Európa számos részén de facto – sőt, törvénybe foglaltan is – diszkrimináció célpontjai.

3. Demokratikus felépítéssel a teljesítőképes EU-ért

Az EU-nak nemzetek feletti összefüggésben kell újradefiniálnia a demokrácia fogalmát, hiszen a szuverenitás megosztására épülő Unió egyszerre foglalja magába egy nemzetközi szervezet és egy integrált rendszer vonásait. Közvetlenül gyakorolja ugyan a rá átruházott hatalmat, de polgárai még mindig nem ismerik el teljesen legitim demokráciának. Az Európai Alkotmány csak részben tud választ adni az unió demokratizációs deficitjére, így továbbra is arra kell törekednünk, hogy stabilabb alkotmányos keretet hozunk létre az EU számára.

Az összes tagállam alkotmányának közös célja, hogy összeegyeztesse a hatalom bármilyen gyakorlását a garantált alapjogokkal és a polgári szabadságjogokkal, a demokratikus legitimitással, a kormány törvényhozói, végrehajtói és bírói hatalmának szétválasztásával, az egyház és az állam szétválasztásával, a törvényhozás nyilvánosságával, továbbá minden intézkedés parlamentáris, kormányzati és bírói kontrolljával, és a jogrend megőrzésével. A demokratikus rend ezen alapelveinek felismerhetőeknek kell lenniük európai uniós szinten is. Nem bízhatjuk őket olyan döntéshozói rendszerre, amely kormányközi kooperáción alapszik.

Igényes és koherens európai alkotmányra van szükségünk. Mi, zöldek az Alapvető Jogok Chartája mellett a jövőbeli alkotmányos megállapodás kulcselemeiként az erős parlamentáris jogokra, a fenntarthatóságra, az igazságszolgáltatási garanciákra, az állampolgári kezdeményezésekre, és az európai népszavazásra összpontosítunk.

□ **Európai Parlament**

Az EU valamennyi, eredetileg a gyűlés által javasolt törvényhozási aktusát az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak kell nyilvánosan elfogadnia. A közös kül-, és biztonságpolitika érdekében az Európai Parlament jogkörének ki kell terjednie arra, hogy kötelező útmutatásokat adjon, továbbá, hogy együttdöntési eljárásban szavazzon a betervezett költségvetésről. A Nemzetközi Szerződések megtárgyalása és elfogadása során erősíteni kell az Európai Parlament szerepét. A jogalkotás egyik letéteményeseként az Európai Parlamentnek – a Bizottsággal együtt – kezdeményezési joga kell, hogy legyen az európai törvényhozásban. Annak megakadályozására, hogy egyes tagországok

folyamatosan a vétó eszközével bénítsák meg az Uniót, a Tanácsnak a közös törvényhozás minden ügyében minősített többségi szavazással kelljen döntést hoznia.

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak egyenlő joga van a Bizottság végrehajtó hatalmi gyakorlatának ellenőrzéséhez. A Bizottság hivatalos ülészakának össze kell kapcsolódnia az Európai Parlament törvényhozási periódusával. A Bizottság elnökét az Európai Parlament kell, hogy megválassza, és ezt a döntést az Európai Tanácsnak kell jóváhagynia. A Bizottság egészének és minden egyes tagjának – a külügyminisztert is ideértve – felelősnek kell lennie az Európai Parlament felé. A bizottság elnökének általános és teljes autoritást kell élveznie kollégái felett.

□ **A nemzeti parlamentek**

A nemzeti parlamenteknek erős és aktív szerepet kell játszaniuk az EU politikai életében. Az EU törvényhozási folyamatában való sikeres részvételük a kulcsa a megnövelt átláthatóságnak, továbbá annak, hogy szélesebb körű legyen az elfogadottsága az állampolgárok körében. Ez a sikeres részvétel az európai arénában nem korlátozódhat arra, hogy nemzeti kormányaik akcióit politikailag ellenőrizzék. Aktív szerepet kell vállalniuk a szubszidiaritás alapelveinek megvalósításában. Európai feladatuknak előzetes elemzéssel és véleménynyilvánítással kell kezdődnie, és – irányelvek esetén – a joganyag jól időzített és gondosan kidolgozott átültetésével kell végződnie. Ugyancsak részt kell venniük az alkotmányozással kapcsolatos üléseken, melyek kiegészítéseket fogalmaznak meg az alkotmány megváltoztatását megelőzően.

□ **Szubszidiaritás**

A demokrácia az EU-n belül különböző szinteken nyilvánul meg: kisebb-nagyobb önkormányzati jogosítványokkal rendelkező városokban, régiókban, tagállamokban és végül magában az Unióban. A szubszidiaritás az Európai Unió egyik alapelve. Mindamellett az európai zöldek figyelmeztetnek a jelenlegi trendre, mely a fenntarthatóság koncepcióját azonosítja a renacionalizáció általános koncepciójával. Az európai törvénykezésnek teljesen koherensnek kell lennie a szubszidiaritás elvével. Természetéből következően a Tanácsnak – lévén az államok kamarája – kiemelkedő politikai felelőssége van a szubszidiaritás megőrzésében. Az Európai Bíróság kompetenciájába tartozik, hogy hatásköri konfliktusokban, EU intézmények, tagállamok és a tagállamok alkotmányosan elismert régiói közötti vitákban döntsön, illetve ítélezzen olyan esetekben, amikor a szubszidiaritás elvének megvalósulását éri támadás.

□ **Politikai Pártok**

Az európai pártoknak fontos szerepet kell játszaniuk az európai politikai integráció előmozdításában. Mi, zöldek a transznacionális listás választások hívei vagyunk. Az Európai Parlament mandátumainak 10%-át páneurópai listákról kellene megszerezni. Így az európai választásokon minden állampolgár két szavazatot adna le, egyet a nemzeti pártok, és egyet az európai pártok valamelyikére. Az európai pártok dönthetnének arról, jelölik-e listavezetőjüket a Bizottság elnöki tisztségére. Mindez emelné az európai választások tétjét.

□ **Európai Bíróság**

Az Európai Bíróságnak az unió alkotmánybíróságává is válnia kell. Hatáskörébe kell, hogy tartozzon az uniós jog általános alkalmazása, ideértve az emberi jogokat is. A Bírósághoz való fellebbezés lehetőségét ki kell terjeszteni a jogsérelmet szenvedett magánszemélyekre, illetve a civil környezetvédelmi és szociális szervezetek kollektív kereseteire is. Joghatósága ki kell, hogy terjedjen az uniós szerződések hatálya alá tartozó valamennyi perre. Az Európai Bíróság minden bíróját az

Európai Parlamentnek kell a meghallgatások során megerősítenie.

□ **Közvetlen állampolgári részvétel**

Garantálni kell az európai állampolgárok részvételét a döntéshozatali folyamatban az állampolgári kezdeményezés jogának, illetve az európai népszavazás intézményének bevezetésével. Azokat a törvénytervezeteket, amelyeket bizonyos számú tagországban legalább egymillió aláírással támogatnak, el lehetne küldeni a Bizottságnak törvényalkotás kezdeményezésének céljából, feltéve, hogy a jogszabálytervezet összeegyeztethető az alkotmánnyal és az Alapvető Jogok Chartájával. Ez az állampolgári kezdeményezés nem érintené az Európai Parlament és a Bizottság kezdeményezési jogát, mindkét intézményt köteleznék azonban arra, hogy tegye meg a szükséges lépéseket, illetve abban az esetben, ha a fenti intézmények minősített többségű szavazással úgy döntenek, hogy nem járnak el az ügyben, legyenek kötelesek döntésüket ésszerű határidőn belül megindokolni.

4. Az EU jövőbeli bővítése

Az EU bővítése a kezdeti hat tagországról a mostani huszonötre kétségkívül sikertörténet, noha anélkül, hogy megoldás születne az EU jelenlegi alkotmányozási válságára, nem lesz jövője a Bulgária és Románia felvételén túli bővítésnek, már csak a Nizzai Egyezmény törvényi akadályai miatt sem.

Az EU helyesen ragaszkodott a Horvátországra és Törökországra vonatkozó elkötelezettségéhez. Örömmel fogadjuk a csatlakozási tárgyalások megkezdését az említett két országgal. Mindig is világossá tettük, hogy miben látjuk a reformok hiányosságait ezekben az országokban, s továbbra is mindenképpen megbízható, ám kritikus támogatói leszünk mindkét országnak. A csatlakozási tárgyalások folyamata, természetéből kifolyólag, bizonytalan végkimenetelű, de azt tartjuk célnak, hogy ezen országok az EU tagjaivá váljanak, ahogy a múltban is örömmel fogadtuk volna Svájc, Norvégia vagy Izland csatlakozását.

Az európai perspektívát fenn kell tartani a Nyugat-Balkán részére: a Balkán stabilizációja és békéje elsődleges fontosságú kell, hogy legyen az EU számára a következő években. Ez okból azt szeretnénk, hogy az EU-nak átfogó stratégiája legyen a régió számára. A Nyugat-Balkán országai közötti regionális együttműködés szintje fontos mutatója annak, hogy felkészültek-e az EU tagságra; bár végül minden országot a saját érdemei szerint kell megítélni, s a bővítési tárgyalásoknak egyéni menetrend szerint kell lezajlaniuk.

Az Ukrajnával, vagy más kelet-európai országokkal való bővítési tárgyalások megkezdésére a belátható jövőben nincs kilátás; az pedig megjósolhatatlan, hogy a lehetőségek hogyan alakulnak az elkövetkezendő 25 évben. Létezik európai perspektíva Ukrajna, Belorusszia és Moldova számára. Mindazonáltal ez a perspektíva nagyon távolinak tűnik, és az EU intézményi reformjainak érdemi folyamatától is függ. Mindeközben az EU-nak nem szabad tétováznia az ezekkel az országokkal való együttműködés erősítésének tekintetében.

A zöldek számára az uniós tagsághoz szükséges felkészültségi mutatókat a Koppenhágában, 1993-ban lefektetett kritériumok határozzák meg. Ezek a kritériumok nem képezhetik alku tárgyát.

5. (HOGY) KÖTHETÜNK ÚJ EURÓPAI ALKOTMÁNSZERZŐDÉST?

Mi, zöldek meg vagyunk győződve arról, hogy az Európai Uniónak – ma még inkább, mint eddig bármikor – szüksége van egy olyan alkotmányos megállapodásra, amely erősíti a parlamentáris demokráciát, az átláthatóságot és a jogállamiságot, biztosítja az alapvető emberi jogokat, tudatos állampolgárokat nevel és növeli az Unió teljesítőképességét, hogy hatékonyan léphessen fel a

határain belül és azokon túl.

Véleményünk szerint az Európai Uniónak újra kell indítania az alkotmányozási folyamatot, és ezzel egyidejűleg radikálisan javítania kell politikai teljesítményét. A demokratizálás és azok a további lépések, melyek egy európai alkotmányos megállapodás alapjául szolgálhatnak, kéz a kézben kell, hogy járjanak az Unió politikai orientációjának megváltoztatásával, és azoknak a politikai kezdeményezéseknek és szabályoknak az alkalmazásával, amelyek adekvát választ adnak a lakosság aggodalmaira és szükségleteire. Ez – sok egyéb kötelezettség vállalása mellett – magában foglalja azoknak a társadalmi, gazdasági, energetikai és környezetvédelmi problémáknak a megoldását is, amelyekkel az embereknek szembesülniük kell. Az unió elfogadottsága csak akkor nőhet, ha az állampolgárok úgy érzik, az EU nem csupán egységes piacának létrehozásában érdekelt, hanem igyekszik megválaszolni a jelen egyéb sürgető kihívásait is.

A le nem zárult ratifikációs folyamat során nyilvánvalóvá vált, hogy az alkotmány jelentős részeivel szemben valójában nem merül fel kifogás. Az Alapvető Jogok Chartája, az első rész nagyobbik fele és az újítások sora az Alkotmány harmadik részében kevés vagy semennyi kritikának sem volt kitéve a ratifikációs folyamat alatt. Szükséges, hogy átfogó konszenzusra jussunk a specifikus fejlesztésekre vonatkozólag, például az állampolgári kezdeményezések kérdésében, az európai népszavazás bevezetésével kapcsolatban, továbbá a társadalmi célok közti ellentmondások rendezése tekintetében.

Nem hiszünk abban a konzervatívok és a szociáldemokraták által indítványozott megoldásban, amely – feltételezve, hogy ezáltal sikerülhet elmozdulni arról a holtpontról, ahová a franciaországi és hollandiai negatív eredményű népszavazásnak köszönhetően kerültünk – ajánlásokat tartalmaz az alkotmányt elutasító országok számára. Egy ilyen mértékű alkotmányozási válságon, mint amilyen jelenleg szembesülünk, nem lehet úrrá lenni a dániai vagy írországi negatív kimenetelű népszavazást követő megoldási minták alkalmazásával.

Ugyanakkor visszautasítunk minden olyan indítványt, amely a jelenlegi Nizzai Szerződés megtartására és pusztán operatív célú kiegészítésére vonatkozna, amennyiben a Horvátországgal és más balkáni országokkal folytatott csatlakozási tárgyalások már befejezésükhöz közelednének.

A zöldek meg vannak győződve arról, hogy csak egy új alkotmányozó gyűlés lendítheti át az Uniót a jelenlegi holtpontra. Ennek arra az alapra kell épülnie, amelyet az első gyűlés hozott létre. Elutasítunk minden olyan kísérletet, amely az új szerződés megkötését célzó tárgyalásokat a kiindulópontig vetné vissza.

Azt gondoljuk, hogy az Alkotmányszerződés a jelenlegi formájában fejleszthető és fejlesztendő. A gyűlésnek egyértelmű felhatalmazást kell kapnia, amelynek tartalmaznia kell a politikai résznek (III. rész) az Alkotmányból való kiemelését, és az Alkotmány illetve a Szerződés átdolgozott záradékai közötti különbségtétel egyértelmű megfogalmazását (hozzávetőlegesen az I., II., IV. rész, illetve a III. rész). Az új gyűlésre a francia választások után és a német elnökség alatt kerülhetne sor. A folyamat eredményeként erős politikai kötelezettségvállalás szükséges arra vonatkozólag, hogy az új gyűlés által kínált összes lehetőséget kihasználjuk, illetve jelentős mértékben fejlesszük a szociális dimenziót. A civil társadalom képviselőinek szintén részt kell venniük az új gyűlés munkájában. Az alkotmányozó rész csak akkor nevezhető valóban alkotmánynak, ha tömör és olvasható, tartalmazza a mindenkire nézve kötelező erejű alapvető jogokat, és emellett demokratikus szerkezetet kínál.

A javaslatunknak megfelelően módosított Alkotmányszerződést, vagyis a gyűlés munkájának hitelesítetten alkotmányos eredményét a küszöbön álló, 2009-es európai választásokkal párhuzamosan, egy páneurópai népszavazás keretében, kettős többséggel kellene ratifikálni. A lebonyolítás tényleges módjáról 2008. második felében kell döntenie az új gyűlésnek és az Európa Tanácsnak. A zöldek Európa-szerre kampányolnak majd ezért a népszavazásért.

Meg vagyunk győződve arról, hogy ez az indítvány – mely arra ösztönzi az EU állampolgárait, hogy jöjjenek ki a zsákutcából – megoldást nyújt Európa alkotmányozási krízisére. A közös alkotmányozási döntés, amely nem csupán az EU politikai intézményeinek, hanem egyszersmind az európai nyilvánosságának és minden európai állampolgárnak a döntése, az adekvát válasz a nacionalista,

szűk látókörű magatartásra, és a nemzetek közötti válaszfalakra. Meggyőződésünk, hogy ennél kevésbé radikális módszer nem lehet hatékony, és amennyiben az európai állampolgárok felhívást kapnának arra, hogy vegyék kezükbe a kontinens történelmének alakítását, igenis előremozdítanák Európa sorsát.

Ebben a kontextusban üdvözlőnk azokat a politikai kezdeményezéseket, amelyek strukturálisan megerősített együttműködést szorgalmaznak az európai integrációs folyamat felgyorsítása céljából. E szempontból szeretnénk rámutatni, hogy a szorosabb együttműködési formáknak az Unió céljainak teljesülését kell elősegíteniük, tekintettel kell lenniük az EU érdekeire, meg kell erősíteniük az integrációs folyamatot, és bármikor nyitva kell állniuk az összes tagország előtt. Mindamellet szeretnénk leszögezni, hogy ezek a lehetséges együttműködési formák nem lehetnek azoknak az erőfeszítéseknek a kárára, melyek arra irányulnak, hogy Európa Alkotmánya indokolatlan késlekedés nélkül megszülethessen.

6. ZÖLDEBBÉ TENNI EURÓPÁT

Az EU-nak felül kell vizsgálnia – és, amennyiben ez szükséges, át kell értékelnie – politikáját, abból a célból, hogy javítsa a teljesítményét, hogy újra kiépítse a bizalmat az intézményeivel szemben, és hogy jobban megismerje állampolgárai igényeit. Céljainak „zöldebbé tétele” segíteni fogja az EU-t abban, hogy a valós szükségleteknek és polgárai elvárásainak megfelelően működjön. Az európai zöldek stratégiája – Európa jövőjéről alkotott képük által vezetettve – kizöldítené az Uniót.

A Zöld szavazatok ellenére az EU 2007-2013-as időszakra vonatkozó költségvetés-tervezetét elfogadták az Európai Parlamentben. Ahelyett, hogy emberi erőforrásba és tudományba fektetnénk, abból a célból, hogy mi legyünk a leginkább tudásra épülő régió a világon, a legtöbb kiadás még mindig a mezőgazdaságra és a strukturális alapokra jut. Nekünk, zöldeknek, hosszú távú stratégiát kell kialakítanunk a fenntartható, jövőorientált költségvetés-tervezést illetően.

□ *Európai béketerv*

Az EU az összes európai állam számára közös béketervnek indult, s a jövőben is békét biztosító erőnek kell maradnia. A második világháború szörnyűségei megtanították az európaiaknak, hogy az erő alkalmazását hibának, és ne az érdekérvényesítés eszközének tartsák. Az EU meglehetősen sikeres kísérlet arra nézve, hogy az erő törvényét felváltsa a törvény ereje; hogy a konfliktusokat ne fenyegetés és erőszak révén, hanem közösen elfogadott szabályok, tárgyalások és törvényesség szem előtt tartása útján oldjuk meg. Ennélfogva a legtöbb európai lelkes támogatója az olyan többoldalú szervezeteknek, mint amilyen az ENSZ és a Nemzetközi Büntető Bíróság. Az európaiak a katonai megoldások ellen vannak, egészen addig, amíg a konfliktusok rendezésének békés módjai ki nem merülnek. Sajnos az EU állampolgárai inkább vannak egy véleményen, mint a politikusaik. A kormányok közti véleménykülönbségek miatt az EU túl gyakran marad távol a világszínpadtól. A zöldek nem törődnek bele ebbe a bénító megosztottságba. Nagyon is nyilvánvalóak az Egyesült Államok külpolitikájának hibái és tévedései a jelen biztonsági fenyegetéseinek megoldásában, mint amilyen a terrorizmus, a tömegpusztító fegyverek terjedése, az államcsődök, a szervezett bűnözés és a klímaváltozás. Az EU-nak, mely átfogóbb biztonsági koncepciót képvisel és alkalmaz, nagyobb globális felelősséget kellene vállalnia. Az európai országokat egybekovácsoló közös tevékenységeknek kellene az EU kifelé ható erejévé válnia: ilyen a diplomácia, a kulturális párbeszéd, az igazságos kereskedelem, a segélyek kibővítése és a nemzetközi jog fejlesztése. Európának atomfegyvermentes övezetté kell válnia.

Meg kell erősíteni Európa azt a fajta szerepét, amely Észak-Írországban, Skóciában, Wales-ben, Katalóniában és Baszkföldön pozitív intézményes változásokat segített elő, illetve támogatott, hogy képessé váljék segítséget nyújtani az EU tagállamok belső konfliktusainak a megoldásában – különösen ahol ez a kisebbségek és az állam nélküli nemzetek védelmét érinti –, s ezáltal segítsen

felépíteni a békés jövőt.

Az európai állampolgárok körében jobban integrált európai kül- és biztonságpolitikára lenne igény. Európának szüksége van arra, hogy külügyminiszterének jogköre az Alkotmány rendelkezzen, de ugyanígy szükséges a vétók lehetőségeinek a megszüntetése is. A hatékonyabb döntéshozatal irányába mutató lépésként, a Miniszterek Tanácsának minősített többséggel kellene döntenie azon javaslatokról, melyeket az EU külügyminisztere terjeszt elő. Ugyanakkor növelni kell az EU minisztereinek a felelősségét az Európai Parlament felé. Az Európai Parlament számára biztosítani kell a hatáskört, hogy kötelező irányelveket határozhasson meg külpolitikai kérdésekben, továbbá valós hatalmat kell kapnia az EU külpolitikájának szabályozásában. Minden olyan esetben, amikor az EU közös állásponttal rendelkezik, külügyminiszterének meg kell védenie ezt az álláspontot az ENSZ Biztonsági Tanácsa előtt. Végül, az EU saját, állandó helyet kell, hogy rendelkezzen a Biztonsági Tanácsban.

Mindamellet, hogy az EU civil jellegű hatalom, szüksége van katonai erőre, amelynek bevetése csak végső megoldásként szolgálhat abban az esetben, amikor a konfliktus megelőzés és a civil válságmenedzsment megbukott. Az EU nem függhet többé a NATO-tól az európai kontinens békéjének megőrzése tekintetében, a Nyugat-Balkánt is ideértve. Ez nem igényel több katonai kiadást. Hatékonyabb együttműködésre van azonban szükség, a feladatok világos megosztására, továbbá a katonai erőforrások integrációjára. Mindamellet nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek soha nem lehetnek részei az EU hadi eszköztárának. A ma létező nukleáris, vegyi és biológiai fegyvereket be kell tiltani.

Az EU-nak lépéseket kell tennie a globális leszerelés érdekében, tárgyalásokat kell kezdeményeznie egyrészt minden tömegpusztító fegyvernek az EU területéről történő eltávolítása céljából, másrészt a katonai kiadások fokozatos átcsoportosításáról a társadalmilag hasznos és környezetileg fenntartható kiadások felé.

A katonai beavatkozások végrehajtásának összhangban kell lennie az ENSZ Chartájával, s csak a tartós béke megvalósítása lehet a célja, semmiképpen sem az olajkészletek feletti ellenőrzés biztosítása és ehhez hasonló célok. Az Európai Bíróságnak joghatóságként kell működnie az EU kül- és biztonságpolitikáját érintő kérdésekben. A katonai műveletek az Európai Parlament és a résztvevő országok nemzeti parlamentjeinek konszenzusát igényelik, továbbá az ENSZ felhatalmazása is elengedhetetlen előfeltételük. Semmilyen körülmények között sem lehet az európai fegyveres erőket menekültek kiutasítására vagy belső fegyveres erőként felhasználni. Az EU-nak a béke és a leszerelés elősegítése céljából le kell mondania a fegyverexportról, ennek érdekében kötelező erejűvé kell válnia a fegyverexportra vonatkozó uniós viselkedési kódexnek, és át kell alakítani a fegyverkereskedelmi egyezményt. Az EU hozzájárul az atomfegyvermentes Európához és támogatja a nukleáris fegyverek általános betiltását. A közös EU kül- és biztonságpolitika nem idézhet elő félelmet Európa szomszédaiban vagy saját állampolgáraiban, ezzel szemben feladata a kölcsönös bizalom építése.

A fenntartható jövő megteremtése

A környezet és az erőforrások fokozottabb védelme az egyik legfontosabb feladata Európa politikai vezetőinek. Ez egyike azon törekvéseknek, amelyet az állampolgárok leginkább elvárnak az EU-tól. Az Euro barométer közvéleménykutatások kimutatják, hogy az állampolgárok több, mint kétharmada szeretné, hogy a döntéshozók ugyanakkora jelentőséget tulajdonítsanak környezeti, gazdasági és társadalmi kérdéseknek.

Mégis, míg bizonyos területeken fejlődést látunk, másrésztől mindeközben erősödik a környezetre nehezedő nyomás. A természeti erőforrások felhasználása 20%-al több világszerte, mint amennyit a bolygó megújítani képes. A 25 tagország egy átlagos állampolgára több, mint kétszer annyit fogyaszt e téren, mint a globális átlag.

Ez nyilvánvalóan fenntarthatatlan. A termelési és fogyasztási szokásaink környezeti hatásait a fenntartható szintre kell csökkentenünk, ellenkező esetben a jövő generációi fogják mindenek

megfizetni az árát. A természeti erőforrásokhoz és az erőforrásként felhasználható ökológiai rendszerekhez való hozzáférést igazságossá kell tenni. Amennyiben ez nem történik meg, az a csökkenő erőforrások feletti egyre sűrűbb konfliktusokhoz vezethet.

Az EU mindegyik tagállamában szorgalmazott speciális fejlesztéseket a környezetvédelem terén. Néhány országban a környezetvédelmi intézkedések elsősorban az EU kezdeményezésére születtek meg. Más tagállamokban – ahol addig magas volt a sztenderd – ez a színvonal csökkenéséhez vezetett.

Nyugtalanító, hogy az elmúlt néhány évben negatív irányú változásnak lehettünk szemtanúi az EU-ban. A környezetvédelmi megfontolásoknak sokkal kisebb jelentőséget tulajdonítottak, mint a versenyképességnek, például a vegyi-, közlekedési- és energiapolitika terén. Fel kell ismernünk, hogy a források ökológiailag fenntartható módon történő felhasználása hosszú távon a foglalkoztatás és a gazdasági fejlődés előfeltétele, és rövidtávon is előnyös.

Különösen a javak szabad áramlásának nem lehet elsőbbsége a környezet- és egészségvédelemhez képest. Ez érvényes az EU-n belülre és az EU-nak a világ többi részével való kapcsolatára egyaránt. A megfelelő környezeti- és versenybiztosítékok hiányában a további piaci integrációnak komoly következményei lehetnek mind a környezetre, mind a környezeti politikára nézve.

Az EU környezeti politikájának alapelvei – így a „szennyező fizet” alapelv, a megelőzési alapelv, és a szennyezésnek a forrásánál történő megszüntetése – igen fontosak, és végre is kell hajtunk őket. Ez magában foglalja az EU környezeti szabályozásának és sztenderdjeinek hatékonyabb alkalmazását. Ezeket az alapelveket ki kell egészíteni a veszélyes vegyi anyagokra vonatkozó helyettesítési alapelvvel, az élővilág sokféleségének megőrzéséről szóló alapelvvel, és azzal az alapelvvel, hogy Európa abban a mértékben használja ki a nyersanyagforrásokat, és gyakoroljon a környezetre hatást, amekkora a környezeti tere, illetve, amilyen mértékben hozzájárul a Föld ökológiai rendszeréhez.

Szem előtt tartva, hogy a világ egyik legsúlyosabb problémája jelenleg a klímaváltozás, az EU-nak erőteljesebben kellene fellépnie a globális felmelegedés megakadályozása érdekében. Erre szolgáló eszközként felmerül, hogy Európa-szerte adót vessenek ki a kerozinra, vagy európai ökológiai adófajta kerüljön bevezetésre.

A gazdasági fejlődés nem jelenthet egyet az erőforrások kizsigerelésével és a környezetre gyakorolt hatás növekedésével. A források használatát és a környezeti hatást feltétlenül le kell csökkenteni.

A gyakorlatban is át kell ültetni az uniós szakpolitikába a Szerződés által megkövetelt környezetvédelmi és állatvédelmi intézkedéseket. Leginkább a környezetvédelmet érintő fiskális reformra van szükség, amely a források felhasználását és a környezeti terhelést adóztatja meg, más adók vagy finanszírozási források csökkentése mellett. Az EU agrárpolitikájában radikális változásoknak kell végbemenniük a környezetbarát termelés, az állatvédelem és a méltányos kereskedelem érdekében. A mezőgazdasági termékeket érintő exporttámogatások megszüntetendők.

Ugyancsak sürgős a környezetileg káros szubvenciók fokozatos leépítése. A környezeti szempontok integrációja a kutatás, a strukturális alapok, a halászat, a közlekedés és az energetika területén is szükséges.

Az Euratomot vagy meg kell szüntetni, vagy át kell alakítani az energiarendszerünk fenntarthatóvá tételét szolgáló ügynökséggé. Az olcsó fosszilis üzemanyagok korszakában meggazdagodott országok felelősséggel tartoznak azért, hogy tiszta, hatékony és egyre inkább a megújuló erőforrásokra épülő technológiát fejlesszenek ki és vezessenek be, hiszen rendelkeznek a szükséges forrásokkal. Ennek kell az európai kutatás és fejlesztés középpontjában állnia.

A fenntartható Európa célja elérhető a vonzó életminőség megőrzése mellett is, de ez minden szinten a döntéshozók szemléletváltását igényli. Szükség lesz hozzá a szakpolitikák, a kutatások és a befektetések irányának megváltoztatására, és a minőségi élethez elengedhetetlen szükségletekről alkotott elavult elképzelések felülvizsgálatára is. Az Európai Zöld Párt és nemzeti tagpártjai együtt

fogják folytatni a munkát, s konkrét lépéseket tesznek ennek a célnak az elérése érdekében európai, nemzeti és helyi szinten is.

□ **Az Európai Szociális Modell erősítése**

Csak akkor fog az integrációs folyamat támogatottsága növekedni, ha megerősödik az EU szociális dimenziója, s ezt az állampolgárok a saját bőrükön is megtapasztalhatják. A zöldek számára az európai társadalmak fenntartható fejlődése magában foglalja a szociális dimenziót. Egyszerűen elképzelhetetlennek tartjuk, hogy az Európai Unió – Európa integrált gazdasági és pénzügyi piaccá alakítása érdekében – korlátozza e dimenzió szerepét, miközben figyelmen kívül hagyja az európaiaknak és a világ többi lakosának a társadalmi kohézióra illetve az élet és munkakörülményeik javítására irányuló szükségleteit.

Felismertük, hogy a hatalmon lévő kormányok többsége jelenleg – nyílt vagy burkolt formában – olyan Európai Uniót támogat, amely valójában egységes piacként működik csupán, s a jóléti rendszereket szabad versenyre készíti egymás ellen, ezáltal indítva el őket (a fiskális és környezetvédelmi rendszerekkel együtt) a lejtőn lefelé. Mindezzel a zöldek határozottan szembehelyezkednek.

A zöldek szerint a jóléti rendszereknek széleskörű támogatást kell élvezniük azoknak a körében, akiknek a szolgálatára hivatottak, és ahhoz, hogy fenntarthatóak és sikeresek legyenek, széles körben elfogadott értékekre kell épülniük. Mivel ezek az értékek országról országra különböznek, nincsen minden ország számára egyformán megfelelő jóléti rendszer. A tagállamokra kell bízni e rendszerek kialakítását és azok továbbfejlesztésének és megerősítésének mikéntjét, hogy ellen tudjanak állni a globalizáció olyan formáinak, melyek a piac és a diktatúra kombinációjára épülnek (gondoljunk itt Kína példájára). Tagállamok valamely csoportja csakis önkéntes alapon működhet együtt jóléti rendszereik egységesítése céljából, ám ha ilyen együttműködés létrejön, az mindenképpen üdvözlendő. Mindazonáltal ez nem jelenti azt, hogy az Európai Uniónak nem kellene szociálpolitikai szerepet vállalnia. Ellenkezőleg, a monetáris unió mellett az Európai Uniónak szociális unióvá is válnia kell. Az EU-nak valóban szembe kell néznie a globalizáció által megnövelt tétekkel, vagyis a nemzetállamok közti versennyel és az európai szociális háló gyengülésével.

Először is az Uniónak biztosítania kell, hogy jogalkotásával, illetve gazdaság-, pénzügy- és világkereskedelmi politikájával de facto nem gyengíti vagy lehetetleníti el a tagállamok szociálpolitikáját. Az EU politikájának súlypontját át kell helyezni a társadalmi és környezetvédelmi megfontolások érdekében.

A zöldek úgy vélik, hogy ami a közérdek megfelelő szolgálatát illeti, az olyan közszolgáltatásokat, mint az oktatás, az egészségügy vagy a vízellátás, nem szabad piaci mechanizmusoknak alárendelni. Más területeken, különösen azokon, ahol általános gazdasági érdekek merülnek fel, mint amilyen például a tömegközlekedés, a zöldek mindig meg fogják fontolni annak a lehetőségét, hogy a döntési jogkörrel bíró hatóságok ellenőrzött versenyt (vagyis versenypályázatokat), vagy hasonló piaci mechanizmusokat alkalmazzanak az adófizetők pénzének hatékony felhasználása és ugyanakkor a szolgáltatás magas színvonalának biztosítása céljából. A liberalizáció vagy nem-liberalizáció közti választást a megfelelő – helyi, regionális vagy nemzeti – szinten kell, hogy meghozzák a versenyjog és azt támogató nemzeti jogszabályok figyelembevételével, anélkül azonban, hogy ez bárkit illetéktelen monopolisztikus előnyökhöz juttatna a liberalizált piacokon. Emiatt a zöldek támogatják a reciprocitás alapelvét, amely szerint azok a részvénytársaságok, amelyek exkluzív közszolgáltatási szerződéssel rendelkeznek, ne vehessenek részt a nyílt piaci versenyben.

Meggyőződésünk, hogy szükségünk van a közös európai adópolitikára, a tagállamok közötti végzetes adóverseny megakadályozása érdekében. A zöldek első lépésként fontolóra vennék, hogy az Európai Unió minimum értékeket határozzon meg a nyereség-, vagyon- és környezetvédelmi adó mértékére, ezáltal megelőzze a tagállamok közötti korlátlan versenyt, és megfelelő eszközt kínáljon jóléti rendszerük hatékonyabb és kiegyensúlyozottabb anyagi megalapozásához (távolodva a kizárólag munkajövedelem alapú adóztatástól). Úgy gondoljuk, hogy az Uniónak ezenfelül szociális és fiskális kritériumokat kellene meghatároznia a gyermekszegénység vagy a tartós munkanélküliség

kezelésének közelítése érdekében.

Az EU-nak bátorítania kellene tagállamait, hogy az országok közti különbségeket is számításba véve létminimumot vagy minimálbért határozzanak meg, bizonyos határt szabva ezáltal a verseny hatásainak. Az EU-nak keretet kell biztosítania az egész Unióra kiterjedő kollektív munkaszerződésekhez, melyek olyan témákat érintenének, mint a munkakörülmények, a képzés és a fizetések. A Bizottság számára biztosítani kell a hatalmat, hogy olyan megállapodásokat hozhasson létre, melyek kötelező érvényűek az érintett szektor összes vállalata számára. Az EU-nak a törvény erejével kell fellépnie a diszkriminációval szemben, különös tekintettel a nemi, etnikai, illetve a fogyatékoságból és szexuális orientációból fakadó megkülönböztetésekre. Ugyancsak fokozni kell a vállalatok társadalmi felelősségvállalásának a szabályozását, a szociálisabb és környezeti szempontból felelősségteljesebb piac létrehozása érdekében.

□ **Fogyasztói jogok és egészségvédelem**

Az elmúlt évek felfokozott, az élelmiszerekkel és az egészséggel kapcsolatos félelmei (kergemarhakór, dioxin, szalmonella, genetikailag módosított élelmiszerek, gyógyszeripari szennyezések, stb.) aláásták a fogyasztóknak az élelmiszerek, különösen a húskészítmények és a tartósított termékek megbízhatóságába, nemkülönben a politikusok problémamegoldó képességébe vetett hitét. Miközben az EU tett néhány széleskörű, az egész táplálékláncre kiterjedő javaslatot az élelmiszerbiztonság növelése érdekében, ezek a kezdeményezések nem voltak hatékonyak, és a tagállamok gyakran meggátolták vagy késleltették az életbe lépésüket. A fogyasztás nemzetközi jellegűvé válása és a rendkívüli mértékben növekvő piaci igények megbízható jogi kereteket, továbbá felelősségteljes és méltányos kereskedelmi kapcsolatokat igényelnek a piaci partnerek között, a korrekt, szociális szempontokat is figyelembe vevő és fenntartható európai fogyasztási kultúra kialakítása érdekében. Tájékoztatnunk és támogatnunk kell a fogyasztókat, ki kell állnunk egészségügyi és gazdasági érdekeikért, hogy sikeres európai gazdaságpolitikát alakíthassunk ki.

Az EU-nak az élelmiszere vonatkozó óvatossági alapelve nem korlátozódhat a gyártási hulladékra vagy kizárólag a már elkészült termékek ellenőrzésére. A munkahelyeket és a környezetet is beleértve, a termelés megkezdésétől a föld megművelésén és a takarmányozáson keresztül a termékkel járó végső munkálatokig az egészséges élelmiszerek termelését biztosító, ellenőrizhető sztenderdeket kell érvényre juttatni az egész folyamatban. Az EU organikus gazdálkodásra vonatkozó szabályozása előírja ezeket a sztenderdeket, és a jövőben a hagyományos élelmiszertermelés terén is szükséges a bevezetésük, legyen az mezőgazdasági, halászati vagy halgazdálkodási termelés. A nagyüzemi termelést szigorú szabályozás alá kell helyezni, hogy ezáltal biztosítsuk az egyes fajtáknak megfelelő feltételeket.

Ahhoz, hogy jobb minőségű és egészségesebb élelmiszereket állíthassunk elő, szükség van:

- az intenzív mezőgazdasági termelés korlátozására, az intenzív halászati és halgazdálkodási gyakorlat elutasítására, a környezet- és állatvédelmet érintő, valamint az élelmiszerbiztonságra vonatkozó törvényi szabályozás szigorú betartására;
- az állati eredetű tápanyagot használó halgazdálkodás teljes halállományra gyakorolt hatásának és a fejlődő országok élelmiszerbiztonságának kiértékelésére;
- az élelmiszerbiztonsági sztenderdek érvényre juttatására, anélkül azonban, hogy a regionális és helyi élelmiszertermeléshez szükséges rugalmasságot korlátoznánk;
- a minőségi sztenderdek meghatározásának kibővítésére, tekintettel a számos eltérő étkezési kultúrára és ízlésre;
- arra, hogy a fogyasztók a termék eredetét és előállítási módját illető minden lényeges információhoz hozzáférhessenek a fogyasztók tájékoztatását célzó uniós szabályozás révén;
- az élelmiszer-jogsabályok végrehajtásának hatékony ellenőrzésére az élelmiszer előállítás minden állomásánál;
- az óvatossági alapelvnek az egész termelési folyamatra kiterjedő alkalmazására és átlátható felelősségi szabályok kialakítására;
- arra, hogy a fogyasztókat egészséges étrend kialakítására ösztönözzük;

- a felesleges élelmiszer-csomagolás korlátozására, és a környezetbarát csomagolás támogatására.

Mindamellet az élelmiszerek minősége csak az egyik aspektusa a fogyasztói jogok és az egészség támogatásának. A fogyasztó- és egészségvédelemnek meg kell jelennie minden európai szakpolitikában (legyen az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, regionális, élelmiszeripari, stb.)

A zöldek elismerik a fogyasztók egyre erősödő igényét az egészségügyi pluralizmusra, az alternatív gyógyászatot is beleértve. Az EU-nak ki kell elégítenie a fogyasztók nagyobb választási szabadságra és több információra illetve szakismeretre vonatkozó igényeit.

Az új járványok kockázatának felmérése

A zöldek elismerik a kapcsolatot a növekvő mértékű allergiás és légúti fertőzések megbetegedések és a különböző rovarirtószerek, vegyszerek és egyéb mérgező anyagok használata miatt, a környezetünket fokozódóan érő szennyeződések között.

Így a zöldek elkötelezettek, hogy a REACH-ből [a vegyi anyagok regisztrációjára, kiértékelésére és engedélyezésére vonatkozó jogszabályból – *a fordító megjegyzése*] erőteljes irányelvet faragjanak. Az irányelv egyáltalán nem tűnik kielégítőnek sem az ellenőrzési folyamat, sem a veszélyes anyagok listája tekintetében. A hulladékok elégetéséből és a vegyszerek használatából fakadó, mérgező szennyezések létrejöttét meg kell akadályozni, ezenfelül biztosítani kell a biztonsági kockázatok szigorú kiértékelését.

Ugyanakkor szembe kell néznünk új világjárványok kirobbanásának a lehetőségével. A madárinfluenza, az AIDS, az atipusos tüdőgyulladás, a malária nemcsak az országhatárokkal nem törődik, de a faji határokkal sem, és megfertőzi az embereket is. A Szerződéseknek megfelelően az EU-nak – a tagállamaival együtt – nyilvánvaló a felelőssége a betegségek megelőzésében és az emberi egészség megóvásában.

A zöldek emellett szükségesnek tartják a fogyasztóvédelmi szervezetek jogainak megerősítését. Az ügynöki kereskedelmet, a fogyasztói hiteleket, a távolsági kereskedelmet, a bevásárlóturizmust és a termékgaranciákat érintő irányelveket meg kell erősíteni.

□ A zöldek gazdasági jövőképe Európa számára: a piacgazdaság újradefiniálása ökológiai és szociális alapelvek alapján

A zöldek támogatják a versenyszabályokat a gazdaságban, feltéve, hogy ezek nem öncélúak, és olyan eszközöket kínálnak, amelyek igazságos és tisztességes célok megvalósításában segítenek. A közszolgáltatások – mint amilyen az egészségügy, az oktatás és a tömegközlekedés – a fenntartható fejlődési stratégia tartóoszlopai. Európának erős és modern közszolgáltatásokra van szüksége. Ezek a szolgáltatások az EU-n belüli teljes foglalkoztatás 35%-át biztosítják, és a sikeres, tudásalapú gazdaság létrejöttének mozgatórugói. Emiatt fontos biztosítani, hogy a közszolgáltatásokkal való ellátottság javuljon, továbbá emelkedjenek a rájuk fordított kiadások.

A szubszidiaritás alapelveinek teljes tiszteletben tartásával az állampolgárok iránt felelős hatóságoknak minden szinten szabadon kell megválasztaniuk, hogy hogyan finanszírozzák és szervezzék ezeket a szolgáltatásokat. Az európai törvényhozásnak biztosítania kell ezen alapelvek törvényi hátterét.

A zöldek a közszolgáltatásokból és magánvállalkozásokból álló vegyes gazdasági rendszer mellett állnak ki. A verseny nem cél, hanem a termékek és szolgáltatások minőségének javítására szolgáló eszköz, amely innovációkhoz és elfogadható árakhoz vezet. A zöld és szociális gazdaság azt jelenti, hogy a versenyképességnek összeegyeztethetőnek kell lennie a közérdekkel, főleg a társadalmi kohézióval, a környezetvédelemmel és a méltányos kereskedelemmel, melyek a fenntartható fejlődés sarokkövei. Továbbá összeegyeztethetőnek kell lennie a munkavállalóknak növekvő befolyásával is a

vállalat irányításában. Az EU kis és középvállalkozásokat támogató politikáját ki kellene terjeszteni a szociális vállalkozásokra és a szövetkezetekre is.

A gazdasági fejlődésnek ökológiai határai vannak. Ez különösen az energiaügy és a klímaváltozás fényében nyilvánvaló. A következő évtizeden belül várható „peak-oil” [az olajkészletek kimerülése által okozott – *a fordító megjegyzése*] válság olyan fordulópontot fog jelenteni, ami miatt ma Európának jobban szüksége van új energiakultúrára, mint valaha. Szükség van a megújuló energiaforrások arányának erőteljes bővítésére, a fogyasztási és közlekedési szokások nagymértékű megváltoztatására, továbbá erőfeszítéseket kell tenni az energiahatékonyság és -tárolás érdekében. A hatékony és versenyképes európai energia piac a piaci koncentráció csökkenését igényli. A szabályozókat – a költségvetés eszközrendszerét is ideértve – úgy kell kialakítani, hogy támogassák a megújuló energia szektor új piaci szereplőinek fejlődését. Ehhez hasonlóan, a tudásalapú gazdaság fejlődésének koherensnek kell lennie a fenntartható fejlődés stratégiájával. A kutatási és fejlesztési politikának és a fenntartható fejlődés politikájának a környezetbarát technológiákra kell irányulnia. Az ökológiai hatékonyság valóban a modern, haladó gazdaságok legnyilvánvalóbb jellemzője. Ugyanebből a szempontból a nukleáris energiapiac nem követendő példa, hiszen drámai ökológiai és biztonsági következményei mellett ellentétes a közérdekről és a versenyről alkotott elképzelésünkkel is. Ha a raktározással és a lerakóhelyek biztonságossá tételével járó költségeket a kimerült uránium áráként fogjuk fel, a nukleáris energia ára túlságosan magas.

A makrogazdasági eszköztárnak az európai társadalom szükségleteit kell szolgálnia. A Stabilitási és Növekedési Paktum – 2005. márciusi módosításain keresztül – nemzeti szinten a szabályok pontosabb betartását, EU szinten pedig nagyobb mozgásteret kell, hogy biztosítson. A hangsúlyt a munkanélküliséget csökkentő állami és magánberuházásokra kell helyezni. Az EU-nak az ökológiailag hatékony technológiákba történő állami és magánberuházások fellendítésére, s ezeknek a technológiáknak a gazdaságban való elterjesztésére van szüksége. A piaci beszerzési eljárást szabályozó, új jogalkotás ugyancsak ösztönözhetné az efféle technológiák alkalmazását, ahogy a fiskális politikának is a fenntartható fejlődést kellene szolgálnia. Európának fiskális verseny helyett erőteljesebb költségvetési együttműködésre van szüksége, hogy megőrizze és növelje azokat az anyagi erőforrásokat, amelyeket az ambiciózus közösségi politika igényel. Ennek a tiszteletben tartásával szükséges véghezvinni a vállalati és környezeti adóreformok európai koordinációját.

A közszolgáltatások a fenntartható fejlődési stratégia tartóoszlopai. Európának erős és modern közszolgáltatásokra van szüksége. Ezek a szolgáltatások az EU-n belüli teljes foglalkoztatás 35%-át biztosítják, és egy sikeres, tudásalapú gazdaság létrejöttének mozgatórugói. Emiatt fontos, hogy biztosítsuk a fejlődést a közszolgáltatások kiterjesztése terén, továbbá növeljük az erre fordítandó kiadásokat.

A szubszidiaritás alapelveinek teljes tiszteletben tartásával az állampolgároknak demokratikus felelősséggel tartozó hatóságok minden szinten szabadon kell, hogy megválasszák ezen szolgáltatások finanszírozásának és megszervezésének módját. Az európai törvényhozásnak gondoskodnia kell a fenti alapelvek jogszabályba foglalásáról.

Az EU szakpolitikának több figyelmet kellene szentelnie a jóléti vállalkozások és alapítványok szektorára. A gazdaságnak ez a szektora – mely a szövetkezetektől kezdve, az alapítványok nagyszámú és sokféle formáján keresztül a kis üzletekig terjed – a verseny keretein belül működik, és sok munkahelyet teremt olyan újonnan létrejövő vagy megújuló szektorokban, mint amilyenek a környezetgazdálkodás és a személyi szolgáltatások.

Az EU költségvetést arra a szintre kell emelni, amely összeegyeztethető az EU politikai kompetenciáival. A fenntartható fejlődés politikai megvalósítása – tekintettel az EU kibővítésére – nem lehetséges a GDP 1%-ából álló költségvetéssel. Ehhez hasonlóan újra kell gondolni a kiadások elosztását is, hogy megfeleljenek az olyan elsődleges szükségleteknek, mint amilyenek a fenntartható fejlődés, a környezeti innováció, a közös külpolitika és a fejlődési együttműködési politika.

□ **Globális szereplő az igazságosabb globalizációért**

A globalizáció kizárólag védekező jellegű megközelítése zsákutca, ahogyan zsákutca az adaptációs paradigma is, amely azon az elképzelésen alapszik, hogy a globalizáció EU-n kívülről eredeztethető jelenség, melyhez az EU-nak alkalmazkodnia kell. De nem szolgálja az uniós állampolgárok, illetve a világ érdekeit az „oltalmazó” megoldás sem, amely arra az elképzelésre épül, hogy az EU-nak (egységként, vagy a tagállamok szintjén) csökkentenie kell a részvételét a határokon átívelő globális gazdaságban, s amely a javak, a szolgáltatások, a tőke és az emberek szabad mozgása ellen irányul.

A zöldek az EU által adott offenzívebb válaszok hívei, melyek szerepe döntő lehet abban, hogy a jelenlegi globalizációs folyamat nyertes-nyertes stratégiává alakuljon át. A világ máris legnagyobb gazdasági szereplőjeként az EU-nak maximálisan felelősséget kellene vállalnia ebben a tekintetben. Ebből kifolyólag a zöldek elvárják az EU-tól, hogy elköteleződjön a globális ökoszisztémát érő negatív hatások lecsökkentése irányában. Az EU-n belüli széleskörű ökohatékonyasági stratégia megvalósítása feltétele az igazságosabb globalizációnak.

A zöldek továbbá elvárják az EU-tól, hogy mérsékelje a globalizáció negatív politikai hatásait, különösen a fejlődő országokban. Az EU-nak latba kell vetnie gazdasági súlyát, hogy előmozdítsa az ENSZ Millenniumi célkitűzéseinek időben történő megvalósítását, és az alapvető munkajogi szabályok betartását. A „szociális neokolonializmus” megelőzése érdekében ezt a folyamatot a fejlődő országokkal való szoros együttműködésben kell megvalósítani.

A zöldek támogatják a világrészek és a világrészekben belüli régiók integrációs folyamatait a világ minden táján, amennyiben azok demokratikus értékekre alapulnak, és tiszteletben tartják az emberi jogokat (Afrika, Latin Amerika, stb.).

A zöldek támogatják a közszolgáltatások fejlesztését, és tudatában vannak az államigazgatás kulcsszerepének az EU-n belüli és kívüli gazdasági fejlődésben. Az illetékes hatóságoknak képesnek kell lenniük arra, hogy felszabadítsák a közszolgáltatásokat és a közérdek szolgálatát a versenyszabályok alól.

A zöldek elengedhetetlennek tartják, hogy megőrizték és elősegítsék a közpénzek elköltésének hatékonyságát. A túlságosan korlátozó fiskális és monetáris politika – az EU-n belül és kívül egyaránt – akadályt jelent, amely meggátolja a hatóságokat, hogy a társadalmi és környezeti szükségleteket megfelelően kielégítsék.

A zöldek olyan kutatási-fejlesztési politikát támogatnak, mely összeegyeztethető a fenntartható fejlődéssel; a kutatás-fejlesztésnek és az innovációnak a környezetbarát technológiákra kell koncentrálniuk, és az alapkutatásokat legalább ugyanolyan mértékben kell támogatni, mint az alkalmazott kutatásokat és az oktatás prioritást kell, hogy kapjon az EU-n belül és kívül egyaránt.

Az EU-nak megfelelő intézményekre van szüksége ahhoz, hogy globális gazdasági szereplővé váljon. Addig nem vállalhat meghatározó szerepet a globalizációs folyamat jelenlegi irányának megváltoztatásában, amíg nem rendelkezik olyan intézményes kerettel, amely az ezen a területen szükséges hatásköröket biztosítja a számára. Az EU hatásköreit a kereskedelempolitikát illetően (133. paragrafus) ki kell terjeszteni a külpolitikára, és koherensebb politikára van szükség a nemzetközi pénzügyek területén. Az ezeken a területeken indítványozott egyezményeket az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak jóvá kell hagynia. Globális szinten a gazdaságpolitikát, szociálpolitikát és a környezeti kérdéseket koherensen kell kezelni. A WTO-nak, az UNEP-nek és az ILO-nak ezért az ENSZ egyenlő értékű tartóoszlopává kell válniuk, ugyanazokkal a demokratikus döntéshozatali szabályokkal. A WTO számára ehhez azon szolgáltatások szigorú meghatározására van szükség, melyek a WTO szabályozása alá esnek. A közszolgáltatásokat ki kell zárni ezen körből. Támogatjuk, hogy az EU intézményei minden erőfeszítést tegyenek arra nézve, hogy aktív módon előmozdítsák a WTO reformfolyamatait.

A szabad kereskedelemnek összeegyeztethetőnek kell lennie a méltányos kereskedelemmel, ami azt

jelenti, hogy az áraknak a termelés és a szállítás valós társadalmi és környezeti költségeit kell tükrözniük. A zöldek támogatják azon termékek behozatalának korlátozását, amelyek elkészítése vagy raktározása megsérti olyan alapvető társadalmi és környezeti előírásokat, mint amilyenek az ILO egyezmények. Ez azt is jelenti, hogy Európának példát kell mutatnia és meg kell állítania a mezőgazdasági termékek túltermelését. A felesleg az anyagi támogatások segítségével jelenleg a külföldi piacokra zúdul, ide érve a fejlődő országok piacait is.

A fenntarthatóság szempontjának valamennyi fejlesztési döntésben meg kell jelennie. A fejlődéssel kapcsolatos célkitűzések kialakításánál az emberi jogokat, a szegénység visszaszorítását, a konfliktus-megelőzést, a demokratikus részvételt és a nők egyenjogúsítását, továbbá az energiahatékonyságot, a fogyasztói jogokat és a környezetvédelmet kell alapul venni. Az EU-nak el kell köteleződnie a fejlődő országokat érintő anyagi ráfordításai mellett. A „Tobin-adó” kétszeres céllal kell, hogy jelen legyen a tőke mozgásában: egyrészt védelműl szolgálhat a pénzügyi spekulációk ellen, másrészt a fejlesztések pénzügyi alapjainak növelése érdekében kell hatnia. El vagyunk szánva arra, hogy 2015-re elérjük a hivatalos fejlesztési támogatás 0.7 %-os célkitűzését, kizárva ebből az adósság-elengedés ODA-akkreditációját. Az ehhez a célhoz vezető folyamatokat minden EU tagországban fel kell gyorsítani. Azt akarjuk, hogy az EU biztosítsa a pénzmosás, a pénzügyi csalások és az adócsalások leküzdéséhez szükséges eszközöket, mind európai és mind globális szinten.

□ **Demokrácia, sokféleség és jogrend**

A zöldek számára a demokrácia alapvető érték. A demokrácia fogalma magában foglalja az igazságos népképviselői rendszert, az állampolgárok részvételét a döntéshozatalban és a közvetlen demokrácia eszközeit. Egyre több kritika éri az európai állampolgárok demokratikus részvételének korlátait. A zöldek támogatják a magasabb szintű civil részvételt biztosító eszközök kiterjesztésére irányuló igényt. Az egyik eszköz, amely az EU és alkotmánya demokratikus legitimitációjának új forrásává válhat, az európai népszavazás, a másik a népi kezdeményezés, amely új, határokon átívelő kapcsolatokat kovácsolna az együtt kampányoló állampolgárok, civil szervezetek és politikai pártok között. Az európai civil társadalomban fontos szerepet játszanak a társadalmi, kulturális, törvényes és környezeti értékeket képviselő nem kormányzati szervezetek. Nagyobb részvételt kellene biztosítani ezen csoportok számára az európai szintű döntéshozatalban. Ebből kifolyólag a zöldek támogatják, hogy a civil szervezetek tanácsadói státuszhoz jussanak a szakterületük szempontjából releváns intézményeknél, és ezáltal könnyebben eljuthassanak az Európai Bírósághoz.

A szervezett bűnözés a környezeti szektorban is megjelent a hulladékgazdálkodás, a közmunkák és a középítkezések területén, így maguk az EU-támogatások kerültek veszélybe a vesztegetés, a pénzmosás és a törvényszegések miatt. Az EU-nak ad hoc ökomaffia-ellenes egységeket kell felállítania, s meg kell követelnie ugyanezt az OLAF-tól [Európai Csalás Elleni Hivatal – *a fordító megjegyzése*], valamint az egész Unióra kiterjedő, célzott, jogrendet óvó kampányt kell kezdeményeznie.

Az EU-nak előmozdítania és garantálnia kell a kultúrához való korlátok nélküli hozzáférést, valamennyi kultúra elismerését és megőrzését, és az európai nyelvek és kultúrák minden sajátosságukkal együtt való támogatását. Alapvető jogunk nyelvünk és kultúránk elismertetése, és az, hogy nyelvünket és kultúránkat szabadon használhassuk és taníthassuk. Ugyancsak el kell ismerni a bizonyos EU területeken még mindig létező, úgynevezett kisebbségi kultúrákat és nyelveket. Bár a kultúra alapjában véve a nemzeti politika hatáskörébe tartozik, a különböző európai kultúrák egymást gazdagító kölcsönhatása komoly lehetőséget rejt magában. Abból a célból, hogy a lehető legszélesebb körben mutassuk be a kulturális sokféleségünkől származó előnyöket, gyarapítanunk kell a kulturális csere lehetőségeit, például az európai városok és falvak közötti partnerségi kapcsolatok építésén keresztül.

Ahhoz, hogy erősítsük a sokszínű európai kultúrához való tartozás tudatosságát, meg kell teremtenünk a lehetőségét, hogy minél több fiatal más európai országban tanuljon, akadémiai vagy szakmai képzésben vegyen részt. Ehhez lényegesen növelni kell az olyan csereprogramok

költségvetését, mint amilyenek az Erasmus, a Socrates, vagy a Leonardo.

□ **Migráció**

A történelem során ritkán volt ekkora egyenlőtlenség Észak és Dél között, gazdagabb és szegényebb régiók között, és ezeket az egyenlőtlenségeket még nyilvánvalóbbá teszi a kereskedelem és az információáramlás globalizációja. Nagyszámú bevándorló kockáztatja az életét abban a reményben, hogy elérve Európa partjait, tisztességes életszínvonalra tehet majd szert.

Az Európai Unió nemcsak, hogy elzárkózik attól, hogy törvényes kereteket teremtsen a tartózkodási engedéllyel nem rendelkező bevándorlók befogadásához (akik közül sokan az emberkereskedelem áldozatai), hanem arra is megpróbálja rákényszeríteni anyaországait, hogy zárják le a határaikat a kivándorlók előtt, ami az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatában rögzített szabad helyváltoztatás jogának megtagadása.

Bár a magas kerítések és a szigorú határok talán kontrollt jelentenek, az illegális bevándorlók továbbra is jönni fognak, már csak Európa munkaerőigénye miatt is. Mivel a bevándorlást nem lehet megállítani, itt az ideje véget vetnünk annak, hogy a bevándorlókra mint fenyegetésre tekintsünk, hiszen a tehetségüket és szorgalmukat hozzájuk el nekünk. Gondoskodnunk kell a bevándorlás szabályozásáról, egyrészt úgy, hogy megfelelő módon fogadjuk a bevándorlókat, másrészt azáltal, hogy közös és őszinte fejlesztési politikát valósítunk meg anyaországokban.

A belső határok nélküli unióban ez a probléma EU-szintű megközelítést igényel. Az Európai Bizottságnak kidolgozott politikai koncepcióval kell rendelkeznie ezen a területen, és meg is kell valósítania azt. A bevándorló munkaerő anyaországainak érdekeit ugyancsak számításba kell venni, például a migráció körkörös formáját javasolva, amely szerint a bevándorlók Európában megszerzett tőkéjüket és képességeiket úgy használják fel, hogy azáltal saját országuk fejlődését segítsék elő. Az a pénz, amit a bevándorlók a családjuknak hazaküldenek, ezeknek az országoknak a legfontosabb bevételi forrása.

Ezenfelül az EU-nak többet kellene áldoznia a forrásaiból a szegénység megszüntetésére és maradandó demokratikus struktúrák megalapozására a világ szegényebbik oldalán.

Az európai menekültpolitikát illetően elmondható, hogy bár a Genfi Egyezmény rendelkezéseinek érvényre juttatása Európában megbukott, az európai szintű megközelítésnek még sincs alternatívája. Az egyetlen esély arra, hogy meg tudjunk állni a lejtőn, egy új, demokratikusabb törvényhozási folyamat, amelyben az Európai Parlament gyakorolhatná nemrég megszerzett együtt-döntési jogát.

A menedékkérőkkel méltósággal és tisztelettel kell bánni, amíg a kérelmük eredményére várnak. Szolidaritás szükséges annak a megelőzéséhez, hogy egyes európai országokat túlterheljen ez a feladat, mialatt mások alig járulnak hozzá a menekültek védelméhez. A túl nagy nyomás alatt álló országok érdekében rugalmasabbá kell tenni a Dublini Egyezményt, mely előírja, hogy a menedékkérőknek abban az országban kell beadniuk a menekültkérelmüket, ahol beléptek az EU területére. Végül létre kell hozni egy valóban közös, az EU büdzséjéből finanszírozott európai menekültügyi rendszert, olyat, amely csakugyan megérdemli ezt a nevet.

□ **Igazságosság**

Az Európai Uniónak fontos szerepet kell játszania a határokon átívelő bűnözés és a terrorizmus ellen folytatott harcban. Nem térhetünk azonban napirendre afölött, hogy az egyre szélesebb körű igazságszolgáltatási és rendőrségi együttműködés napjainkban túlságosan is gyakran sérti meg az olyan alapvető jogokat, mint amilyen a magántitokhoz és az igazságos tárgyaláshoz való jog.

A következő évtizedekben a technológia lehetővé fogja tenni a kormányok számára, hogy minden lakost állandó felügyelet alá helyezzenek. A zöldek visszautasítanak egy ilyesfajta Nagy Testvér társadalmat. Az EU-nak az alapjogok őrévé kell válnia, ez pedig magában foglalja a diszkrimináció

tilalmát. A fenti alapelvet szigorúan érvényre kell juttatni annak a megelőzése céljából, hogy a kormányok a lakosság egész szegmenseit terroristagyanúsnak kezeljék. Amennyiben Európa képes megoldani, hogy fenntartsa a személyes szabadságot és toleranciát, a világ minden tájáról magához vonzhatja a kreatív tehetségeket.

Ezért mi, zöldek, azt akarjuk, hogy az Alapvető Jogok Chartája, amilyen hamar csak lehet, kötelezővé váljon minden EU intézmény számára. Az európai szomszédsági politikába is be kell emelni az emberi jogi komponenst, az EU Alapjogi Ügynökség ajánlásainak részeként.

Az EU-nak ugyancsak csatlakoznia kell az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez. Az európai igazságügyi és belügyi törvényhozás nem lehet a nemzeti miniszterek előjoga többé, amely zárt ajtó mögötti összejöveteleken zajlik, hanem az Európai Parlament és a Miniszterek Tanácsa közös döntéshozatalának hatáskörébe kell, hogy tartozzon. Mindazonáltal, a közösségi eljárás büntetőjogi alkalmazásához az EU hatáskörébe tartozó bűncselekmények szűkebb meghatározására van szükség. Világossá kell tenni, hogy a veszélyes, határokon átívelő bűnözés elleni küzdelem nem terjed ki olyan kérdésekre, mint az abortusz, az eutanázia vagy a könnyű drogok helyi értékesítése. Ahogy az Unió kibővül, úgy bővül állampolgárai morális koncepcióinak sokfélesége is. Amennyiben az EU nem tiszteli ezt a sokféleséget, úgy állampolgárai a nemzeti és személyes szabadságukat veszélyeztető fenyegetésként fognak rá tekinteni.

A fent említett fékek és garanciák megléte esetén a határokon átívelő bűncselekmények egy jól körülhatárolható részét, mint amilyen például az uniós költségvetés terhére elkövetett csalás, az Európai Közösségi Ügyészre kell bízni. Még egy Európai Biztonsági Szolgálat felállítása is reális célkitűzés lehet, a nemzeti biztonsági szolgálatok jelenleg nehézkes együttműködésének javítása érdekében. Az ezen ügynökségek feletti demokratikus kontrollt együttesen kell gyakorolnia az Európai Parlamentnek és a nemzeti parlamenteknek. Az Európa Tanáccsal való szoros együttműködés hatékonyabbá teszi az EU-t az emberi jogok érvényesítésének területén. Az EU-nak tagsággal kell rendelkeznie az Európa Tanácsban, az utóbbi szervezetnek viszont az Alapjogi Ügynökség vezető testületében kell helyet kapnia.

KONKLÚZIÓ

Mi, európai zöldek, határozottan kiállunk Európa további politikai integrációja mellett.

Szükségünk van az Unióra, mert bebizonyította azt a képességét, hogy békét teremtsen és tartson fenn a tagállamai között, és a békét sosem tekinthetjük magától értetődőnek, sem Európán belül, sem azon kívül. Szükségünk van az Unióra, mert képes válaszolni olyan kihívásokra, mint például a globális felmelegedés és más környezeti fenyegetések, amelyek elhárítása meghaladja az egyes államok cselekvési lehetőségeit. Szükségünk van az Unióra, mert a nemzeti jóléti rendszerek közötti korlátolatlan verseny kikezdi országaink társadalmi kohézióját. Szükségünk van az Unióra, mert a járványok nem ismernek országhatárokat. Szükségünk van az Unióra, hogy elérhessük az értékteremtés egy új, zöldebb hullámához szükséges kritikus tömeget, és ezáltal találjunk választ az országainkat sújtó tömeges munkanélküliségre. Szükségünk van az Unióra, hogy előmozdítsuk az igazságosabb, tisztességesebb, a Föld minden lakosának életminőségét jobban tisztelő, a környezettel inkább törődő, a sokféleségre érzékenyebb globalizációt. Szükségünk van az Unióra, mert közös felelősségünk – és nemcsak az Unió jelenlegi határainál fekvő államoké – hogy a migráció kérdésére választ adjunk. Ez a kevés, de annál fontosabb példa európai szintű, integrált együttműködést sürget.

Természetesen az EU nem tud végleges választ és megoldást nyújtani Európa minden problémájára, nem is beszélve a bolygó egészének problémáiról. Néhány közülük csak alacsonyabb szinten kezelhető: lokális, regionális, nemzeti szinten; mások pedig valódi globális megközelítést igényelnek. Ugyanakkor szerintünk senki nem tagadhatja sem az Európai Unió fontosságát, sem pedig a teljesítményét a legkritikusabb kérdések kezelésében.

Az Európai Unió ma kritikus ponthoz érkezett. Az alapítók megingathatatlan hite elveszettnek tűnik,

miközben a berlini fal leomlása után új erőre kapó, a kontinens újraegyesítéséért síkra szálló törekvés felélte energiáit. Az Unió ma csak sodródik egy pusztán „gondnoki szerepet” betöltő Bizottság irányításával, miközben az indítványok és döntések gyakran túlságosan is bürokratikusak, és nem veszik eléggé figyelembe az emberek társadalmi és gazdasági aggodalmait, az EU támogatottsága pedig túl sok résen szivárog el. A legtöbb tagállam vagy a verseny kultúráját támogatja az EU-n belüli együttműködés kultúrája helyett, vagy az Uniót állítja be bűnbakként a nemzeti szinten bevezetni kívánt népszerűtlen döntései miatt.

Megújult lendületre van szükségünk, ha ki akarjuk húzni az EU-t a gödörből. Ehhez legalább három feltételnek kell teljesülnie: először is a politikai vezetőknek Európa szerte radikálisan meg kell változtatniuk a jelenlegi kicsinyes, csupán politikai korrektségre törekvő, euroszeptikus attitűdjüket, megfelelő nyitottsággal el kell ismerniük az EU által hordozott értékeket és az EU elengedhetetlenségét. A második feltétel az, hogy a politikusok afelé kormányozzák Uniót, hogy képes legyen a jelen kihívásaival – amelyekkel nekünk európaiként és a Föld lakóiként szembesülnünk kell, s amelyek közül néhány kulcsfontosságút fentebb felsoroltunk – eredményesen és hatékonyan megbirkózni. Végül, de nem utolsósorban, minden olyan társadalmi szereplőre – civil szervezetre, szakszervezetre, ... – szükségünk van, amelyet mozgósítanak ezek a kérdések, és amely jogosan aggódik az EU jelenlegi politikai irányításának kétségtelen tehetetlensége miatt, és amiatt, hogy az EU jelenlegi politikai irányításából hiányzik a hajlandóság a megoldások keresésére, és a közös nyomásgyakorlásra a fent említett változások kieszközlése érdekében.

Mi, európai zöldek, fel vagyunk készülve arra, hogy megfeleljünk ennek a kihívásnak. Tudjuk azt is, hogy céljainkat nem vagyunk képesek egyedül elérni, és hogy nem ismerjük a megoldást az összes problémára. Másoknak is vannak elképzeléseik, ötleteik és energiájuk a politikai és társadalmi színtereken, nekünk pedig szükségünk van arra, hogy egyesítsük velük az erőinket, hogy ezáltal formát nyerhessen a megújult Európai Unió. Ez a tanulmány a hozzájárulásunk ahhoz a vitához, amelynek uniószerte és minden egyes, potenciálisan tagjelölt országban meghatározónak kell lennie, hogy az Európai Unió újra lendületet kapjon, és ezáltal megszülessen Európa társadalmilag és ökológiailag fenntartható jövője.